

Bécs
Körönd

Ky Endre

K. Debreczen.
Központi kiszolgálás
Elosztás árakban
Gyártmányokból
Idényozikait,

adalmazott fém-
lyesen légmen-
zó és csukros
gyedüll raktá-
folytán a leg-
gysztintén min-
közönséges
geket, továbbá
fagylalt-sze-
észletek, hűtő-
ények, legjobb-
vizgépek, non-
k, kerti lámpák,
adó készletek, a
erdorfi alpaca
zók és disztar-
Utazók részére
zók, kézi és
arak.
egnagyobb figye-
jesítettnek.

arcosztint
ni,
PLÓ
TEJSZAPPAN
gyedül Bergmann és
5 krát Dr. Roth-

sa cég
ondon.
neves
egességeit.
szereken, u. m.
Blanc de Nice.
Fraugipane,
stb

de riz, Ladies Powder
lixir, fódormenta-pasta,
Étek ruhák és fehérne-
sínőség.
és vidékére
ksánál.
-nél.

den

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kálmán József ut
kereskedésével szemben.
HIRDETMÉNYEK,
előfizetési pénzek és a hirdetés körülírt panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden körülmények ide intézendők.
Bármentelen levelek csak ismert kézektől
fogadtnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

XVII. évfolyam 1890,

Debreczen. Csütörtök Junius 12.

112. szám.

Cercele.

Ferencz József császár és király nemcsak a leglovagiasabb uralkodó, hanem az alkotmányosan legkorrektebb is, kit a kortörténet ismer. Skrupulózus lelkiismeretességgel tartja meg az alkotmányosság minden szabályát, sőt legjelentéktelenebb formáságait is. A trónról soha sem mond oly szót, a melyért teljes felelősséget nem vállalhat az illető minister, biztos nem lehet az illető törvényhozó testület többségéről.

Igy volt a trónbeszéddel is, ama válaszzal, melyet a delegációk elnökeinek üdvözlő beszédeire adott Ő Felsége: nemcsak megfelelt az minden gondolatában s kifejezésében az aktuális helyzetnek, hanem a legpregnansabb tisztaságban tükrözte vissza a felelős kormány politikáját.

A trónbeszéd után, midőn leszállt az emelvényről cercele-tartani, minden egyes delegátus számára volt Ő Felségének egy szívélyes, barátságos szava; ekkor személyes érzelmének is kifejezést adott a Felsége ur, nyíltan és szabadon érintette az állami életnek oly mozzanatait is, melyek nem tartoznak szorosan a delegációk keretébe. A királynak éppen ezen megjegyzéseit kell úgy tekinteni, mint a legelső állampolgár privát nézetének kifejezéseit, melyek nem hivatalos jellegűk, hanem saját fajsúlyuk által hatnak.

A bizalmasabb társalgásból, melyet Ő Felsége szombaton folytatott a delegátusokkal, a „Pester Correspondenz“ mindekelőtten ama királyi nyilatkozatokat emeli ki, mint különös figyelemre méltókat, melyek a magyar képviselőházban lefolyt Kossuth-vitára vonatkoznak s fellette hízegő dicséretet involuálnak gróf Szapáry Gyula miniszterelnök s a szabadelvűpárt feje és minisztercollegái, va-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A megelégedés.

(Folyt. és vége.)

II.

Gyors léptekkel sietek ki az aristocrataknak negyedéből az Andrássy-ut felé. Észre sem veszem, hogy már meg vannak gyújtva a gázlámpák az utcákon. Keresztül turom magamat az oldaljárókon, sétálók tömegében s futok ki a városliget felé a zöldbe. Kisértelem velem jön mindenütt; nem marad el tőlem a tömegekben sem; itt zatkol az agyamban, egyre azt a kérdést hajtogatva: — Van e megelégedés? Hol van a megelégedés? Utközben vidor zene hangjai ütnek meg fülemet. Fürgé ütemű keringőt játszanak a zenészek; piczi női lábak szaladó szisszenezése, közben-közben egy-egy délezeleg férfidobbantás. Mintha érezném is arcomon az illatos légáramlatot, melyet a röpülő selyem uszályok hajtának felém; mintha látnám a táncz hevében kipirult arcokat, fényes szemeket! A tornyokkal, árkádokkal, szobrokkal ékített nyaraló minden ablaka nyitva van, csak a lebecsátott függönyök akadályozzák meg az uton járókat, hogy színről-színre lássák és fölismérjék azokat, a kik odabent tánczolnak. Hanem azért sokan megállnak és néznek föl a kivilágított ablakokra, találgatva, hogy minő pár lehet az, melynek az árnyéka a függönyökre lerajzolódik? — Az ott katonatiszt valami fiatal lánykával; látszik a férfi merev tartásáról s a leány könnyed hajladozásáról. Legtöbbször polgári öltözöt urak, elegáns, tavaszi mulatsághoz illő öltözetekben, a hölgyek élő virággal a hajjukban s gondtalan mosolyal rózsás arcaikon.

lamint a képviselőházi többség javára, azután pedig félre nem értendő intést adnak arra nézve, hogy a király mily rendkívüli becsben tartja, a parlamenti tanácskozás nyugodt és méltó vitelét. Még a szélsőbal sem panaszkodhatik elégtelen figyelem miatt a Korona részéről: a király határozott becsülésének adott kifejezést e párf azon enunciatioja felett, mely által teljesen loyális módon manifestálta, hogy a Kossuth politikának incompatibilis részét elveti. Érdekes symptoma azon körülmény is, hogy Ő Felsége csupán a delegációkat illető kérdésekről beszélt gróf Apponyival, a belpolitika érintése nélkül. A nemes grófnak még várnia kell, nagy államférfiúi talentumának e paragon fekvését a tényleges, nem csak deliberativus, működésére vonatkozólag csakis publicista barátainak köszönheti a nemes gróf, kik ügyetlen heveskedésükkel folyton hamis helyzetbe hozzák őt. Igen fontosnak s előreláthatólag sikeresnek is látszik Ő Felségének azon ismételt nyilatkozata, hogy a német-cseh kiegyezést el kell készíteni. Az immár végképen jogosulatlan testvérháboru Csehországban tényleg estsz Ausztriát uryengiti oly módon, mely kell hogy visszahasson az egész monarchia erejére s így sulyára is. Józán ok nélkül izgatják a csoheket, mondja Ő Felsége, az izgatók pedig ugyanazok, a kik Magyarországon el is agítálnak. Im már az egész világ tudja, nemcsak, hogy ki a legműb s legmegbízhatóbb támasza a dinastiának s az egész monarchiának, hanem a császár és király is, hogy kit ismer el annak szívében, meggyőződésével.

Nálunk azonban senkinek sem jutna eszébe, hamisított utlevéllel menni Oroszországba, mert azt hisszük, hogy az ily módon lépre került utas kiadását hatóságaink hiába követelnék a czár kormánytól. Ezek folytán mulhatatlan szükséges, hogy határszéleinken az utlevélkényszer a legszigorubbán, és pedig orosz módra alkalmaztassék. Hasonlóképp be kellene tiltani a szénázak kibikvitelt Oroszország felé. Az orosz vezérkar a nem létező lökivitel tilalom dacára egyetlen lovat sem bocsát át a határon, eilenben felső Magyarországon már márczius vége felé csakugy hemzseg a sok orosz ló-tápkereskedő, kik a még alig zöldülő termést összevásárolják.

A tervezett próbamozgósításnak arra kellett volna szolgálni, hogy megtudhassuk, szükség esetén mennyi idő alatt juthatnak a csapatok az első harcvezonalba. A kérdéses próbamozgósítások azonban az idén nem fogtak megtartatni. A helyett nagyobb hadgyakorlatok lesznek. És mi történik odaát, míg mi várunk és habozunk? . . .

Galicziai határról írják a „Pester Correspondenz“-nek. Ugy látszik, mintha az orosz henezegéseket elősegítenék, csak hogy annak idején ne fogják reánk, hogy mi vagyunk a sértők.

A pénzariocratia gyermekei, a kik összegyűltek, hogy a ház asszonyának, a kinek születésnapja van, fényes estélyén részt vegyenek.

A középső nagy termetű tánczó fiatalos foglalta el; az oldalhelyiségekben a megtebb kora urak és hölgyek mulatnak, tekézve, kártyázva, vagy a közzságra került pikánsabb napi események fölött nevetgelve. Fekete frakoss, fehér nyakkendő szolgák szaladgálnak föl s alá a szobákban, kezükben ezüsttálczák, nyalánságokkal, mindenféle színű és alakú csemegékkal s hűsítő italokkal megrakva.

— Töltött cukorkák! — Vanília fagyalt! Dobos-torta! Liqueur d'or — parancsol! A házi asszony — gyönyörű növésű, magas termetű hölgy csodálatosan szép fényű vörös hajjal, élénk tűző fekete szemekkel. — Harminez és néhány éves lehet már, ee nem látszik annyinak.

Nincs tánczhoz öltözködve — granát színű könnyű bársonyruha van rajta, apró gyémántgombocskákkal — de azért sokat tánczol; többet tánczol, mint akármelyik leány.

Mindenki iparkodik vele legalább egy fordulót tenni és pedig nem merő udvariasságból! hanem, mert elragadóan szép; úgy tánczol, mintha csak a levegőben usznék; pillantása elszédít, mosolygása megbabonáz s ha hangosan fölkiacag, mintha a tavasz nyiladozónék körülötte.

Alig, hogy megköszönte egyik tánczosának a rövidke fordulót, melyet vele tett, már oda toppant elébe egy csinos huszárörnag, hogy újra tánczba vigye.

— Nem! nem! — rázza fejét, pajkosan kacagva s hirtelen megnyitja az erkélyre vezető ajtót, melynek kilincset már kezében tartotta! aztán kisurran az erkély márványára, hogy legyezőjével friss levegőt hajtson magára.

Valóságos botránynak mondható, hogy az orosz hatóságok minden osztrák-magyar katonatisztnak, kinek valamely magánügyben dolga lenne a határon túl fekvő városokban, minden további indokolás nélkül megtiltják a határátlépést, míg az osztrák rendőrség csakis az utlevelek szabályszerű kiállítását kísérvén figyelemmel, édes-ke eset törődik azszal, vajjon ki meire s mi járásban utazik. Így történt aztán, hogy Lembergben, Krakóban és Tarnopolban lépten-nyomoa különféle fegyvernemhez tartozó orosz tisztekkel találkozhatunk, kik polgári öltönyükben valóságos kém szemléket tartanak.

Folyó évi május havában Lemberg különböző szállodáiban nem kevesebb, mint 11 orosz törzstiszt tartózkodott, kik valószínűleg felszólították egymást és feljegyzéseiket kölcsönösen közölték. Ezen 11 utazók mint szt. pétervári kereskedelmi ügynökök jártak, de már a podiroloczyskai csendőrök akaratlanul is tisztelegtek a fzeses magatartásu alakok előtt. Mindegy ugyan, valjon állomásaink helyrajza is a bécsi orosz követség utján közvetlenül, vagy pedig hasonló utazók által kapja-e az orosz kormány, de annyit mindenesetre méltán megvárhatnánk, hogy a mi „kereskedelmi ügynökeink“ is háborítatlan járhasanak dolgaik után odaát.

Nálunk azonban senkinek sem jutna eszébe, hamisított utlevéllel menni Oroszországba, mert azt hisszük, hogy az ily módon lépre került utas kiadását hatóságaink hiába követelnék a czár kormánytól. Ezek folytán mulhatatlan szükséges, hogy határszéleinken az utlevélkényszer a legszigorubbán, és pedig orosz módra alkalmaztassék.

Hasonlóképp be kellene tiltani a szénázak kibikvitelt Oroszország felé. Az orosz vezérkar a nem létező lökivitel tilalom dacára egyetlen lovat sem bocsát át a határon, eilenben felső Magyarországon már márczius vége felé csakugy hemzseg a sok orosz ló-tápkereskedő, kik a még alig zöldülő termést összevásárolják.

A tervezett próbamozgósításnak arra kellett volna szolgálni, hogy megtudhassuk, szükség esetén mennyi idő alatt juthatnak a csapatok az első harcvezonalba. A kérdéses próbamozgósítások azonban az idén nem fogtak megtartatni. A helyett nagyobb hadgyakorlatok lesznek. És mi történik odaát, míg mi várunk és habozunk? . . .

— Csak egy ekkora piczike fordulót nagyságos asszonyom!

— Nem, nem! Hiszen látja, hogy lélegzeni sem bírok.

— Akkor én meghalok a kivánság miatt!

A szép asszony az erkély komellvédjéhez támaszkodva, hátra szegi a fejét s úgy kacag. Hangja, mint egy szeszélyesen félbeszakított zeneacord, vegyül bele az esti levegőbe; fényes vörös haja ragyog s tejfehér keble, nyaka, vállai káprázatos ellentétet képeznek sötét, granátszínű ruhájával.

E pillanatban újból föltáru az erkély ajtaja. Gömbölyű hasu kis emberke kinál utat egy ötven év körüli sovány, magas ur embernek.

Arca kerek, kövér, közönséges; szürkés serte haja rövidre van nyírva. Felső testrésze teljesen ki van fejlődve, de lábszárai rövidtek, mintha caricaturája volna önmagának.

Különbön igen elegánsan van öltözködve; fehér mellény, fehér nyakkendő; kövér, rövid ujjain ragyognak a drágakövek és sima arczán a büszke megelégedettség.

— Kedves nőm, édes Rosalie! Az államtitkár ur ő méltósága óhaját veled megismernedni, — gördül a nevető szép asszony elé az apró ember, kövér kezével a méltósággal meghajló magas urra mutatva. — Egy fordulóra szeretne fölkerüni.

Rosalie először letekint férjére, ki csak mellközépig ér neki, aztán nyájasan nyújt kezét az államtitkár urnak.

— Édes örömet! De először lélegzethez kell jutnom; aztán az örnagy urnak kell lerónom tartozásomat; megint egy kis pihenő s akkor . . .

— Uraim! — Herrschaften! Csizmát tessék pucogtatni! — hangzik föl az utczáról egy vékony csengő hang, s nyomban rá valami öbéli gyermek sirása.

Rosalie, mintha valami kísértet suhanását hallaná, kerekre nyitott, rémült szemekkel mered az éjjeli sötétségbe; ajkai körül meg-

Felirózkodási ár:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve
Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 2 frt 50 kr.
Egy hóra . . . . . 1 frt — kr.
Hirdetési díj:
Ot-hasábospetitor egyszeri beigtatásáár: 5 r.
Bélyegdíj minden hirdetéset körül 30 kr.
Nyiltér 4 hasábos petitorért 20 kr.
Hirdetést vagy reklamot magában foglaló újdonság ára 50 krajosár.

A külügyi helyzet.

A delegációkból.

A magyar delegáció albizottságai serényen folytatják a tárgyalásokat. Tegnap délelőtt négy albizottság tartott ülést: a külügyi, hadügyi, tengerészeti és pénzügyi. Ezen ülések közül legfontosabb és legnagyobb figyelmet érdemel a külügyi albizottság ülése, melyen gr. Kálnoky külügyminiszter nyilatkozott a külügyi helyzetről, Csernatonyi kérelmére ismételvén azokat, melyeket az osztrák delegatióban mondott. — Először Falk Miksa előadó szólott s javasolta, hogy a külügyi bizottság kifejezést adván az eddig követett külügyi politika iránti helyeslésének és az ezen politika vezetője iránti bizalmának, fogadja el a külügyminiszterium költségvetését általánosságban a részletes tárgyalás alapjául.

Horváth Gyula szerint viszonyunk a balkán államokhoz rosszabbodott. — Helyesnek tartja ezekkel szemben a be nem avatkozás elvét; azonban Szerbiával szemben, a hol as irántunk való ellenségeskedés nyilvánvalóvá lett, legalább is a diplomatiái és közgazdasági elszigetelés fegyveréhez kell nyulni. Nem csak a hivatalos, a nem hivatalos Németország is felvilágosítandó, a magyar nemzet és társadalom törekvéseiről. Kivánatos volna a diplomatia részéről oly egyéneknek megszerzésére, kik a monarchia mindkét államainak viszonyaival ismerősek; a parlamenti körökből is kellene venni a diplomatiái erőket, mint ezt más hatalmas államok is teszik. Különbön teljes megnyugvással viseltetik a külügyi politika intézője és eredményei iránt.

Asbóth János arról panaszolkodik, hogy a magyar elem kedvezőtlen arányban van képviselve egy a hadseregben, mint a diplomatiái szolgálatban és közös miniszteriumokban.

Apponyi Albert különösen a balkán államokhoz való viszonyunkkal foglalkozik s helyesli külpolitikánk általános irányát. — Ezek után szóltal fel:

Gr. Kálnoky Gusztáv külügyminiszter köszönetét fejezte ki a bizottságnak azon előzetekénységért, a melyet előterjesztésével szemben tapasztalt. Hivatkozott azon előterjesztésre, a melyet az osztrák albizottság ülésében tett. Természetes, hogy akkor, midőn a balkánfélszigeti tartományoknak monarchiánkhoz való viszonya képezi megbeszélés tárgyát, nem

dermed a mosoly; messze kihajlik az erkély mellvédjén, hogy csaknem lezuhan, aztán gyorsösen kap az örnagy után.

— Jerünk!

Az államtitkár bámulva néz a mellette álló gömbölyű kis emberre, ki zavarodottan tipeg s arcát egy pillanatra elfordítja. De mikor neje az örnagy karján beröppen a terembe, mosolygós, megelégedéstől ragyogó arcczal pillant fel a magas urra s vállbilentve szól:

— Kétségbe ejti, ha gyermeksírást hall. Mindig az jut eszébe, hogy neki nincs.

Rosalie ez alatt odabent repül az örnagy karján; elbódul a forgástól, lélekzete el-elmaradozik; fejét az izmos férfi vállára hajtja és repül tovább.

Az örnagy után következik az államtitkár; az államtitkár után egy harmadik, egy negyedik . . .

Repül, folyton csak repül! Tovább innen, tovább! A hol így repülnek — daczára a gyémántgombocskáknak, a bubájos kacagásnak — minek keresnők ott a megelégedést?

III.

— Uraim! Herrschaften! Csizmát tessék pucogtatni. Lehet, nem úgy mondja, hogy „pucogtatni“, hanem, hogy „pucolztatni“, de én, akármilyen jól figyelek is, mindig csak így értem.

Tizenöt, tizenhat éves fickó lehet, meg lehetős nyulánk, de kissé vézna, kissé beesett mellű.

Arca nem közönséges, sárgászínű, sok, sok szeplővel az orra körül. Haja vörös, különösen finom, s nagy kerek fekete szemei olyan barátságosan mosolyognak a mellette elmenőkre, hogy az ember önkénytelenül megáll előtte és sajnálni kezdi, hogy nem sáros a cipője s nem pucolthatja ki ezzel a nyájas pillantásu gyerekekkel.

Vannak, akik csak azért teszik föl lá-

szabad figyelmen kívül hagyni azt, hogy azon szövetséges viszonyban, melylyel mi a nagyhatalmakhoz állunk, a balkán-félszigeti állapottok ezen hatalmak egyikét sem érintik annyira közelről, mint monarchiánkat. Minden aotónál, a melyet ebben az irányban a monarchia czélba vesz, figyelemmel kell lenni a körülményre. Egyáltalán nem csodálható, ha éppen ennél fogva a direct actiókra nézve bizonyos tartózkodással kell számolni a szövetséges hatalmak beleegyezése iránt, mert egyáltalán azok a complicatiók, a melyeket a monarchiának egyes lépései előidézhetnek, a szövetséges viszonyál fogva a szövetséges hatalmak mindegyikét érintik.

A balkán-félszigeti államokra általában véve és különösen Bulgáriát illetőleg igen fontosnak tartja azon kétségbevonhatatlan fejlődést és előhaladást, mely ezen állam belső életében tapasztalható. Amig ezt látja, addig legkisebb kételye sincs arra nézve, hogy azon politikai irány, a melyet Bulgáriával szemben kezdetől fogva követünk, teljesen helyes és a kívánt eredmények elérésére alkalmas. E mellett pedig teljesen megfelel azon céloknak, a melyeket a balkán-félszigeti helyzet iránt magunk elé tűztünk. Monarchiánk a balkán-félszigeti államoktól nem vár egyebet, mint hogy az ottani országok lehetőleg önállóan, minden külső befolyástól mentesen fejlődjenek s a viszonyok consolidálása abban az irányban történjék, hogy mi velük, mint oly szomszéd államokkal számolhassunk, melyekkel a barátságos szomszéd viszonyt úgy politikailag, mint kereskedelmileg fenntartani lehet.

Ezt kell kiemelnie különösen Szerbiára nézve is. Szerbiától sem követelünk egyebet. Nincs ott semmi speceziális érdekünk; sem elnyomni nem akarjuk sem pedig valamire rákényszeríteni; csak a baráti viszonynak kölesönösességét követeljük és Szerbia száz évig élhet mellettünk teljes békében, a nélkül hogy belső viszonyaiba távolról is beavatkozni akarnánk. A Szerbiában történők tekintetében nyíltan elmondotta nézeteit az osztrák delegáció előtt. Nem akarja felelőssé tenni a kormányt, avagy a regensséget ama mesterséges hangulatért, mely Szerbiában van, de ki kell jelentenie, hogy főleg a szerb kormány passzív magatartása az, a melyet a szerb viszonyok megítélésénél első sorban figyelembe venni kell. Reméli, hogy a szerb kormány Szerbiának érdekében ki fog lépni ezen passivitásból.

Bulgáriát illetőleg fenntartja, hogy az ottani viszonyok iránt teljesen alaposan van informálva. Nem csak hivatalos, de teljesen elfogulatlanul jövő magán értesülésekben is megerősítést látta azon fölfogás helyességének, a melylyel ő az ottani kormányzatot és Ferdinánd fejedelem helyzetét megítéli.

Ferdinánd lejelelem elismerésére nézve nem követheti azt a módot, melyet Apponyi gróf ajánlott; mert nézete szerint előre láthatja azt, hogy egyelőre eredményre nem jutunk, akkor semmi tekintetben sem lehet érdekünkben az ez irányban kifejtendő actiónak részünkről való kezdeményezése és erre szükség nincs is, mert mi nekünk semmi okunk nincs elégedetlennek lenni Bulgária jelenlegi helyzetével. Csernátónyval szemben megjegyzi, hogy a maga részéről nem tartja

a háborút elkerülhetlennek, azonban teljesen osztja mindazokat, a miket Csernátóny a kis kérdéseknek a nagy kérdésekhez való viszonyáról mondott. És ezen kis kérdések tekintetéből eddigi eljárását fogja követni a jövőben is. Falk Miksa előadó kérdésére nézve kijelenti, hogy a monarchia viszonya Angliával szemben a legbarátságosabb minden kérdésben megegyezéses constatalható.

A berlini „Kreuzzeitung“ kifakadásait a miniszter szerint Berlinben és Németországban is megütözték és el fogadták. A miniszter teljes bizonyossággal constatalhatja, hogy ugy Berlinben, mint Németországban élénk sympathya van. Magyarországra és a magyarok iránt és Grüllének rajta, hogy ha más alkalomból, például a lövészünnepély alkalmából ezen rokonszenv nyilvánulásáról a magyarok meggyőződhetnek. A diplomatiái állások betöltésére nézve az Asbóth által felhozottakkal szemben azt jelenti ki, hogy ő még senkit sem utasított vissza a magyarok közül, sőt utóbbi időben az alsóbb állásokban és a diplomatiái hivatalok kezdetén számos magyar lett alkalmazva; figyelemzet azonban arra, hogy a diplomatiái téren a tudományos qualificatiók kivül még társadalmi és fiandialis előfeltételek is szükségesek.

A Horváth Gyula által fölemlített a Romániával való vámbákorura vonatkozó memorandumra megjegyzi, miszerint arról tudomása van. Kijelenti azonban, a mit egyébként már az osztrák bizottságban is fölemlített, hogy ez idő szerint Romániában az ottani pártviszonyok szolgálnak akadályul a kereskedelmi viszonyok barátságosabb rendezésének.

Külföld.

Caprivi tábornok Franciaországról. A német parlament keddi ülésében Caprivi tábornok kancellár ismét igen fontos nyilatkozatokat tett. Napirenden azon interpelláció állott, melyet Richter képviselő az elzász-lotharingiai utlevélkényszer ügyében intézett a kormányhoz, melynek nevében Caprivi felelt.

Válasza igen kedvező benyomást keltett, mert bármi határozott és érélyes volt, hangja teljesen elütött attól, melyet hasonló esetekben Bismarck herczeg szokott használni. Caprivi beszédének különösen két mozzanata érdemel figyelmet. Az egyik az, mely elzász-lotharingiáira vonatkozik s mely azt az érdekes tényt constatalja, hogy az első tizenhét évben a két tartomány lakossága körében a német érzelem a legeszkélyebb hódításokat sem tette. Ez mindenesetre meglepő, mert a poroszok általában kitűnő germanizátorok, a jelen esetben pedig valóban ritka buzgalmat fejtettek ki, hogy a lakoságot részükre hódítsák. Mindenféle kedvezményekkel s a hol ez nem használható, kérélehetetlen szigorral és ridegséggel dolgoztak ez irányban s a közigazgatás, az iskola, a hivatalos hatalom minden eszközét alkalmazták. Hogy mindazonáltal az eredmény annyira jelentékeny maradt s a semmivel egyenlő, az bizonyára nagyon meglepő. E jelenség okaira nézve Caprivi azt mondta, hogy a francziák

formálisan behálózták a két tartományt s például 1888-ban 19,000 francia alattvaló tartózkodott Elzász-Lotharingiában. Ez a szám éppen nem oly nagy, hogy megmagyarázná a jelzett sikeretlenséget, de ha a német kormány azt hiszi, hogy a baj oka itt rejlik, ugy föltétlen joga van azon eszközöket alkalmazni, melyekkel a baj orvosolhatni véli. Caprivi beszédének másik figyelemreméltó mozzanata az, mely a német birodalom s a francia kormány közti viszonyt érinti. Caprivi kiemelte, hogy igyekezett fejtegetésében mellőzni mindent, mi Franciaországban kedvezőtlen benyomást tehetne, mert ez utóbbi időben a két állam viszonyának javulása számos tünetben nyilvánult s a kancellár sajnálma, ha e jó viszonyban ismét zavar állna be. Caprivi e szavai kiváló figyelemmel érdemelnek, mert annak bizonyítékai, hogy Németország egy más állam, tehát Franciaország irányában sem táplál rossz indulatot s a német politika mindenkiel szemben a béke érdekeit igyekszik megővni.

Napi hírek.

A Csokonai-kör választmánya tegnap délután Vértési Arnold elnöklete alatt gyűlést tartott, melyen nagy számmal jelentek meg a választmányi tagok. A gyűlésnek két nevezetes tárgya volt. Egyik az emlékkertek átvétele. Az átvételt a választmány végleg elhatározta s így a jövőben e kertek és az ott levő szobrok gondozása a Csokonai-kör dolga lesz. A másik tárgya volt a gyűlésnek a jun. első ünnepély tárgyalása. Konstatáltatott a teljes érkölsi siker s anyagilag is szépen jövedelmezett a matinee, mert a költségek levonása után körülbelül 200 forint maradt tisztán a Csokonai-kör javára.

Rendkívüli vármegyei közgyűlés. Folyó hó jun. 24-én rendkívüli vármegyei közgyűlés fog tartani, melynek fő tárgyát H. Hadhácz rendezett tanácsu városnak nagy községgé való átalakításának kérdése képezi.

A helybéli jótékony négyelvt elnöksége által ez uton hozatik köztudomásra, miszerint a tervbevetett új árva háza építésére vonatkozólag meghirdetett tervkiszítési határidő, tekintettel az építész urakat túlmértékben igénybe vevő szorgos munka időre, folyó év július hó 15-én napjáig meghosszabbítottatik Az elnökség.

Iskolai vizsgák. A kegyes tanítórendiek debreczeni algyrnasiiumában a nyilvános tanulók év végi vizsgálatai június hó 18-ától 23-áig bezárólag tartatnak meg, mindig a délelőtti órákban. A magántanulók vizsgálatai június 23-án ejtetnek meg s pedig délelőtt az írásbeliek, délután a szóbeliek. Ezen vizsgálatokon a t. szülöket és a hazai tanügy iránt érdeklődőket szivesen látjuk. G y m n. i g a z g a t ó s á g.

Juniális. A kereskedő ifjak nyári mulatsága iránt, a mely e hó 14-én tartatik meg a Margit firdő diszteremben, városzerte nagy az érdeklődés. A rendezőség igen serényen működik a siker előmozdítása érdekében és hisszük, hogy a közönség eme türeklvőket támogatni fogja. — A talp alá valót a Magyarok zenekara huzza. Ezuttal ismételtén felhívjuk a tánckedvelő közönség figyelmét eme kedélyesnek ígérkező mulatságra.

Dr. Kunoss Ignác, egyetemi magántanár, a török nyelv tanára, szombaton folyó hó 14-én Budapestben az ethnographia társulatban kis-ázsiai utjáról fölvéradást fog tartani. Kunoss ezután Bécse megye, a hol a keleti akadémiát fogja tanulmányozni, onnét nagy európai tanulmányuttra indul.

Az Emke Debreczen városi és hajduvármegyei választmánya f. hó 16-dikán vasárnap d. u. 4 órákor a városháza nagytermében tartandó ülésére felhívjuk az összes választmányi tagok figyelmét. Az ülésnek a rendes folyóúgyeken kivül, a milyen például a jövő évi költségeloirányzat megállapítása, legfontosabb tárgyat a közönség érdeklődésének ében tartása és fokozása képezi, különösen pedig a vidéki községekben és hajduvárosokban gyűjtőtelepek szervezése. — E végből nagyon kívánatos, hogy a vidéki választmányi tagok is minél számosabban jelenjenek meg ezen az ülésen, melyre Sándor József urat az Emke fötitkáránt is várjuk.

Balogh Sándor, Balogh Lajos debreczeni polgár, volt városi aljegyző fia, a selmezbányai erdészeti akadémia végzett növendéke a napokban tette le igen szép eredményel az oklevél elnyerésével járó erdészeti államvizsgát.

Eljegyzés. Ekhardt György férfszabó eljegyezte Kátóna Mária k a k i s s a z s z o n y t.

Közvizsgák a r. kath. elemi iskolákban. A helybéli róm. kath. elemi fiu- és leányiskoláknak az 1889—90. iskolai évet bezáró nyilvános vizsgálatai a következők sorrendben tartatnak meg: június 17-én az I. fúosztályban, jun. 18-án a II. fúosztályban, jun. 19-én a III. fúosztályban, jun. 20-án a IV. fúoszt.; június 21-én az I. leányosztályban, jun. 23-án a II. leányosztályban, jun. 24-én a III. leányosztályban, jun. 25-én a IV. leányosztályban, jun. 26-án az V. VI. leányosztályban. Június 27—28-án bezárólag a magánvizsgálatok. — Június 30-án ünnepies hálaadó istentisztelet „Te Deum“. A vizsgálatok d. e. 1/2 órákor kezdődnek. Ezen vizsgálatokra a m. t. szülök és a tanügy barátai tisztelettel meghívtnak. Debreczen, 1890 június hó 12. T á r k á n y i Péter, h. igazgató.

bukat kicsike deszka-állványra, hogy valamit adhasanak neki.
 Mohón esik az elfogott lábnak s eszicsusz! fityűrészeve surlója körül a keféjével, miközben mosolyogva, kandi szemekkel pillogtat föl az uraság arczára.
 Szivesen szóba is áll, ha kérdeznak tőle valamit. Cserég, mint a szarka, rövid kacaj kákkal s eleven ötletekkel fűszerezve szavait.
 — Tudsz-e olvasni, fiu?
 — Hogyne! — De csak a nyomtatott nagybetűket. — Az ujságok ezimeiből tanultam meg. — A kis betűket most vagdalja ki számomra valaki.
 — Hát a pénz is ismered-e?
 — A krajczárt, a hatost, a forintot. Szeretnék ugyan már egy ezres bankóval is ismeretséget kötni, de nem megy az olyan hamar. — Hanem majd idővel! — Az ezres bankó — azt mondják — nagy papiros; hanem azért... Hiszen csak van valahol, mert különben nem beszélnek róla az emberek.
 — Minek volna neked az ezres bankó? Nem vagy megelégedve azzal, amit keresel?
 — Talán el se költöd?
 — De nem ám! — csak egy harmadát.
 — A többit beteszem postakazárokba.
 — Akkor még gazdag ember is lehet belőled?
 — Lehet?! — pillant föl ünérzetesen.
 — Van neked ezer forintom a nagy takaréknban ma is.
 — Amit megtakarítottál?
 — Nem. — Letették a számomra, mikor még kicsi voltam s akkor adják ki, ha huszonegy éves leszek.
 — Ki tette le a számodra?
 — Nem tudom én! billenti meg közönyösen a vállát. — Nekem mindegy, akártki, csak hogy letette. — Az anyám, aki szoptatott, azt mondja: ő sem tudja, ki volt. — Bánom is én!
 — Ugy látszik, hogy nem igen az lehetett a te anyád, aki szoptatott. Ugy látszik, hogy a te szüleid valami módosabb emberek lehettek, akik szabadulni akartak tőled.
 — Bánom is én!

— Hát aztán mit fogsz csinálni azzal a reng-teg sok pénzzel, ha egyszer kikapod?
 Csalfán huynorit a szemével.
 — Hm! kell a nekem, meg... nem végzi be a mondatot.
 — Az imént „valakit“ emlegettél, a ki a betűket, vagdalja ki a számodra; — az anyád az a „valaki“?
 Elneveti magát, de nem válaszol.
 Csiz-csusz! még egy pár rántás a kefével, aztán ügyetlenül meghajtja magát az uraság előtt, elébe tartja a markát.
 — Alkaszolgája!
 S mikor megkapta a díját, különféle hanglejtéssel, de legtöbnyire azoknak a ker-ringóknek a dalamára, melyek a kivilágított nyaraló ablakán át hozzá is elhatnak, kibálni kezdi újra:
 — Uram! Herrehaften! Tessék csizmát puczoltatni! — Végeladás! — Noch nie dagewesen! — Tessék, tessék csizmát puczoltatni!
 Vidoran mosolyogva járta körül nagy kerek, fekete szemét.
 Egyszerre a szeme fölé kapja a tenyerét. Egy csinos tizenöt, tizenhat, éves varró leány közeledik felé a város liget felől; mosolygó pillantása messziről rá van irányozva a fiúra s mikor mellette elhalad, titkon nevetve fordítja el tőle a fejét.
 — Margit! — susog az, mire a leány még jobban nevet, de azért nem pillant vissza.
 A fiu hirtelen összekapkodja kezét s a könnyű deszka állványt; vállára löki, czokmókját s nevetve fut a leány után, akiről kitalálja, hogy bujósít akar játszani vele s s mialatt fut, patogtatva énekel:
 — Uram! — Herrehaften! — Tessék csizmát puczoltatni! Tessék csizmát puczoltatni!
 Utánok szaladok én is.
 Oh fiatsálg! — oh ébredő szerelem!
 Hát csak egyedül ti bennetek lakoznék a megelégedés?
 Margittay Dezső.

— Az ártézi kut sikeres furása iránt táplált remények agioja tegnap óta nagyon felszökken a nagy templom előtti kutbódeban. — A furógép ugyanis rohamos gyorsasággal halad a mélyre s a felszínre hozott kékeszínű agyag nagyszemű homokkal ven bőven keverve, a melyet utóljára 345 méternyi mélységben találtak. — A munkavezetője azt hiszi, hogy most már elmarad a 240 méter vastag agyag réteg s utánna olyan geologiai alakulás következik, melyben rábukkannak a keresett vízforrásra. — A kut ma 580 méter mélységű; tehát csaknem kétszerese az Eiffel torony magasságának.

Gyászjelentés. Dr. Kemény Mór és neje Czinecz Laura bánatos szívvel tudatják, hogy leánykájuk ILONKA életének 10-ik havában, folyó 1890. évi június hó 11-én meghalt. Hült tetemei f. é. június hó 12-én d. u. 5 órákor fognak a Nagy-Várad-utca 2091. sz. a. lévő lakásuktól az izr. temetőbe kivitetni. Debreczen, 1890. Junius 12. Béke poraira!

A derecskei ev. ref. egyház két új harangot öntetett Turi János budapesti harangöntéssel. — A két harangnak sulya a felszereléssel együtt 70 mázsa. A harangokat tegnapelőtt huzták fel a toronyba ropant közönség jelenlétében. A költségeket az egyháztagok hozták össze önkéntes adakozás utján.

Szatmármegye székhelye. Nagy-Károlyból távirják tegnapi kelettel: Gróf Károlyi István részvétele mellett Szatmármegye állandó választmánya nagy többséggel elhatározta, hogy a 12-dikére összehívott közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy a vármegye székhelyének Nagy-Károlyból Szatmárra leendő áthelyezése iránti indítvány érdemleges tárgyalás nélkül levétessék a napirendről.

Világkiállítás Budapestén. A napokban a főváros társadalmának néhány tekintélyes tagja magánlakáson értekezletet tartott, egy Budapestben rendezendő világkiállítás tárgyában. Az értekezleten képviselve volt a születési, szellemi és pénzügyi körök. Az értekezlet folyamán azt is hangoztatták, hogy Baross G. miniszter hajlandó az eszmét felkarolni, ha előbb érélyes és messzerjedő társadalmi mozgalom indult meg egy biztosítéki alap teremtése iránt.

Halálhöz. Sák Lajos, Debreczen város nyugalmazott alapítványi pénztárnoka, mint részvétellel értesülünk, hozas szenvedés után ma délután meghalt. Temetése szombaton délután lesz. Béke poraira.

Berlini udvari divat, az escaprin, első bemutatója a nyilvánosság előtt nem sikerült valami nagyon. A potsdami pályaházban, az udvari vonat elindulása előtt, számos udvari hivatalnok és miniszter jelent meg harisnyásan, térdnadrágosan s a rendőrség oltalma daczára el kellett tűrniök, hogy a közönség mint bolygó csudabogarakat mosolyogja, sőt gunyolja őket. Még a komoly Caprivi kancellár sem állta meg nevetés nélkül, mikor egy ilyen harisnyás kollegájával találkozott. Népszerű aligha lesz az új divat, a szükséges jól megtermett lábikrák nagyon ritkák lévén ma már.

Regényes házasság. Rómából jelentik „Lond. Herald“-nak. Az itteni angol colonián nagy feltűnést kelt a következő eset. Egy szép fiatal angol hölgy, ki gazdag szülők egyetlen leánya és itt a sebészetet tanulja, az orvosoknak a kórházakban a műtéteknél oly ügyesen segítkezett, de e mellett jótékonykossága által is kitűnt, néhány nap óta lakásáról eltűnt. A kétségbeesett szülők kutatásai során kiderült, hogy a leány áttért a catholicus vallásra és egy észak-olaszországi tartományban házasságra kelt régi imádójával, egy ügyvéddelel. Mivel Olaszországban csak a polgári házasság érvényes, ennél fogva a szülők kényszerültek beleegyezésüket adni, hogy a leányuk a házasságot polgárilag is megkösse. Ez a napokban ment véghez a polgármesteri hivatal előtt Rómában, a Capitolumban.

A kártyázóknak. Valaki kiszámította, hogy egy csomag kártya, melyben 32 lap van, hány változatban fordul elő három játszó kezében. Ezt ki sem lehet mondani, csak létszámokkal, hogy 1,376,654,204,252,320-szor változhatik egy kártya elosztása három játszó közt. Már most ha ezek elhatároznák, hogy addig játszanak, míg valamennyi változatot keresztül mentek, s minden órában 20 játszmát végeznének 7850 millió évre volna szükség.

A legöregebb ember. New-Orleansban, a Pontchartrain tó mellett nem régiben halt meg Quincy János, 122 éves korában. Ily nagy kort nem sok ember él még, az újabb időben nincs is emlékezet 122 éves emberről. Quincy hiteles okiratokkal tudta bizonyítani korát, s lakó helyén mindenki, mint aggasztásra emlékszik rá. Két felesége volt, s három gyermeke van, kik közül a legifjabbik 61 éves. Ennél lakott az öreg, ki azonban már vagy harmincz év óta magával jó tehetetlen vén gyermek volt, együgyű és hülye, de jótvágyu és pipáni nagyon szeretett. Egykor asztalos mesterséget folytatott, aztán fakereskedő lett és csinos vagyonra tett szert. Száz éves korában csaknem vak volt, de javult látása, s végül egészen megélt. Quincy harmincz év előtt még szenvedélyes olvasó volt, de már évek óta teljesen elfelejtette az írást és olvasást. Nagy siketség lepte meg s ezért beszélni is nehéz volt vele. A Mathuzsálemnek különben sohasem volt mondani valója s csak egyes szavakkal fejezte ki akaratát vagy vágyait.

... furása iránt táp...
... óta nagyon fel...
... ótti kutatóban. —
... gyorssággal halad...
... hozott kékeszínű...
... l van bőven ke...
... 45 méternyi mély...
... munkavezetője azt...
... rad a 240 méter...
... az olyan geologiai...
... rábukkannak a...
... kut ma 580 méter...
... létszerese az Eiffel

Kemény Mór és...
... szívvél tudják...
... a létezők 10-ik...
... június hó 11-én...
... június hó 12-én...
... Nagy-Várad-utca...
... az új temetőbe...
... június 12. Béke

... egyház két új...
... nos budapesti ha...
... rangnak sulya a...
... ássa. A harango...
... a toronyba rop...
... a költségeket az...
... nékentes adakozás

Nehy. Nagy-Ká...
... tettel: Gróf Ká...
... lett Szatmárvár...
... t m é n y a n e g y...
... a 12-dikére öz...
... fogja javasolni...
... nek Nagy-Károly...
... zése iránti indít...
... nélküli levétesek

... stén. A napokban...
... hány tekintélyes...
... et tartott, egy...
... g kiállított ké...
... képviselve volt a...
... ariatokráciát. Az...
... t is hangzottak...
... andó az eszmét...
... és messzerjedő...
... meg egy biztosí...

... jo s. Debreczen...
... nyi pénztárnoka...
... boszús szenvedés...
... metése szomba...
... ra.

... vat, az escaprin...
... ég előtt nem si...
... tedami pályabá...
... lása előtt, számos...
... ster jelent meg...
... s a rendőrség...
... hűriük, hogy a...
... abogarakat moso...
... g a komoly Cap...
... nevetés nélkül...
... collegájával talál...
... az új divat, a...
... ábirák nagyon

Rómából jelentik...
... angol colonián...
... tész eset. Egy...
... gazdag szülők...
... ebészetet tanulja...
... a műtétéknél...
... e mellett jóté...
... bány nap óta la...
... ett szülők kuta...
... a leány áttért a...
... szak-olaszországi...
... élt régi imádója...
... Olaszországban...
... nyes, ennél fogva...
... egyezkedésüket adni...
... got polgárilag is...
... ent véghez a pol...
... mában, a Capito...

... aki kiszámította...
... lyben 32 lap van...
... 6 három játszó...
... bándni, csak leírni...
... 204 252 320-szor...
... ása három játszó...
... atároznak, hogy...
... nyi változaton...
... rában 20 játszmat...
... volna szükség...
... New-Orleansban...
... sem régiben halt...
... es korában. Ily...
... t még, az újabb...
... 2 éves emberről...
... tudta bizonyítani...
... ki, mint eggas...
... esége volt, s há...
... zúl a legújabbik...
... reg, ki azonban...
... agával jó tehe...
... gyűgyü és hülye...
... agyon szeretett...
... folytatott, aztán...
... gyonra tett szert...
... vak volt, de ja...
... megtisztult. —
... még szenvedélyes...
... a teljesen elfelej...
... Nagy sükettség...
... nehéz volt vele...
... n sohasem volt...
... szavakkal fejzte

... A gellérthegy...
... Bácsból ír...
... ják a „P.-r. L.-d.”-nak, hogy a budapesti...
... gellérthegy citadella felhagyása befejezett...
... tény — a mint azt lapunk különben három...
... nappal ezelőtt már közölte. Tudvalevőleg a...
... citadella teljesen izolálva, kelet és észak...
... felől meredek, a többi részen pedig mérsékel...
... ten lejtős hegy fönksíján fekszik, mely hegy...
... keleti lejtőjével a Dunapartig ér. Ez a lejtő...
... a vár közvetlen környékén részben csupasz...
... részben begyepesedett földdel van beöve és...
... fiatal faültetvényekkel befűdve. A citadella...
... 1862-ben épült, a már előbb ott állott épület...
... felhasználásával, mely az előtt csillagvizsgáló...
... volt. A vár, mint a technikai és közigazgatási...
... katonai bizottság statistikai osztálya mon...
... ographiájából kitűnik, két bástyából, egy...
... körbástyából és egy lejtős bástyából áll, mely...
... tört vonalú védművekkel van egymással öss...
... zekötve. A fekvés szerint a bástyák északra...
... és keletre fekszenek, a körbástya keletnek, a...
... lejtős bástya pedig nyugatnak fekszik. — A...
... lejtős bástyában vannak a casamáták. Minde...
... a várban jelenleg beszállított 91 emberre 17...
... köbméter tér esik. Az ivóvizét a vár udva...
... rán lévő cisterna szolgáltatja. A fellegvár...
... minden tekintetben olyan állapotban van már...
... hogy évek óta gyökeres javításra szorul. A...
... hadügyminiszterium azonban a kívánt össze...
... get nem engedélyezhette abból az okból, —...
... mivel a főtartási költségek nem állottak...
... arányban az épület c z é l s z e r ü s é g e v e l .
... A várban lévő katonaság, valamint a csam...
... tátkában elhelyezett hadiszerep ép jól, talán...
... sokkal célszerűbben is elhelyezhetők a bud...
... pesti laktanyákban és raktár helyiségekben.
... És mivel a fellegvár a modern várággyakkal...
... szemben már évek óta elvesztette katonai...
... értékét, ennél fogva most a közös hadügy...
... miniszter Pejacevich Miklós gróf, hadtestpa...
... rancsnok előterjesztésére, elhatározta, hogy a...
... fellegvárt megszünteti. A falak lebontására...
... az anyag hovafoordítására, a helynek a fővá...
... tulajdonába való átadására iránti közlelbi...
... módzatokra nézve, most folynak a tárgyalá...
... s a 4-ik hadtestparancsnokság és más...
... illetékes tényszerűek között.

... Az eperjesi néphank első magyar...
... c s e r é p k á l y h a g y á r á n a k m a i h i r d e t é s é r e
... a t. olvasó közönség figyelmét felhívjuk.

... szobor létesítése érdekében több...
... törvényhatósági biz. tag indítványt adott be...
... a városi közgyűléshez, hogy ez az ügyet...
... anyagi és erkölcsi támogatásában részesítse...
... Az indítvány egy helyen D e b r e c z e n r e
... is hivatkozik, következő szavakkal: „Ott van...
... például Debreczen, mely óriási vagyona mel...
... lett, életrevelő szánással, találékony ügyes...
... séggel, a városok verseny pályáján, a hol...
... valamely állami szervezkedés, intézmény vagy...
... vállalat van napirenden, minden erkölcsi si...
... kert és anyagi hasznot elhődit, s mely tekin...
... telyének, magasra törő hivatásának jogosult...
... ságát igazolandó, sok érdemein kívül az em...
... lékszobrok elhelyezésére külön díszes kertet...
... rendezett be.“ — A vízvezeték létesí...
... tését Váradon tovább tervezgetik. A költsé...
... geket 659000 frtra számítják. — A p o s t a
... és t á v i r d a i g a z g a t ó s á g és hivatal...
... számára Baross miniszter külön épületet akar...
... építtetni Váradon, s ezt leiratban tudatta a...
... várossal. Egyszersint azon reményének is...
... kifejezést adott a miniszter, hogy az épület...
... felépítéséhez Nagyvárad város is hozzájárul...
... A miniszterium két kiküldöttje szóbeli tárg...
... yalásba boosátkozott a polgármesterrel, mel...
... melynek eredményeként megállapodtak, hogy a...
... városrészek postahivatalai ne egyesítessenek...
... Az új épület az ur-uczai telken épülne...
... mintegy 28000 frt értékben, melyből 12000 frtot...
... a város fedezze, vagy pedig az állam adna...
... 16000 frtot a városnak, s ez esetben a város...
... építtetne.

... Eppen a modern gazdasági élet legna...
... gyobb kinövésai, a közveszélyes töke-szövet...
... kezetek, mint „ringek“, „monopolok“, „car...
... tellek“ stb. képezik Mr. Ballamy művében a...
... jövő ezred államának alapját. A nagy ellent...
... állás ugyanis, melyet e gazdasági tényezők...
... a nép szava által követelt socialista állam

CSARNOK.

Egy ideális állam.

A mióta az emberek a munka és kénye...
... lem, s gazdagság és szegénység egyenlőtlen...
... felosztása fölött gondolkozni kezdtek, mindig...
... egyik kedvező témájuk volt az u. n. világ...
... boldogítónak. A világjavítóknak egy jövőbeli...
... socialista állam, mely a ríkió ellentéteket...
... kiegyenlíti, s az emberiség minden egyes...
... tagját ugyanazon életviszonyok közé helyezi...
... mint a többi.

Az ilyen „álmodó“ néha aztán...
... tollat ragadnak s többé-kevésbé irodalmi szín...
... vonalon álló poétikus művekben írták meg...
... eszményüket.

Már az ókorban Plató felállította állam...
... ideálját „Respublica“ című művében; Morus...
... Tamás „Utopiá“-ja, Campanellának „Civitas...
... Solis“-a, Cabot „Utopiá“-ja, mind a commu...
... nisticus állam eszméje körül forognak. Ide...
... áljuk az örökké tartó társadalmi egyenlőség...
... s zavartalan nyugalom és béke.

Legújabbban a régi phantastikus eszmék...
... nek egy új, modern apostola akadt, még...
... pedig egy amerikai író, aki a jelenkor...
... állami socializmusából indul ki s így szilár...
... dabb alapon áll, mint rajongó elődei.

Mr. Edward Ballamy — ez a...
... neve az új apostolnak — az ő ideális államát...
... egy kis novella alakjába öltözteté, melynek...
... címe „Looking Backward 2000—1887.“ (Vis...
... szapillantás a 2000. évről az 1887-ikre), s...
... mely valóban egy socialista jövőndő államnak...
... oly érdekes álmát nyújtja, hogy őszintén...
... sajnálni kell, hogy az valószínűleg örökké...
... csak álom marad.

A kis novellának, — mely Amerikában...
... rövid idő alatt 16 kiadást ért meg, s mely...
... már átjött Angliába is, és innét valószínűleg...
... nemsokára a continentre, fog átlépettetni, —...
... meséje meglehetősen igénytelen, s röviden...
... ebben foglalható össze.

A „Looking Backward“ hőse 1887 ben...
... egy szép napon valamely földalatti szobában...
... Bostonban hypnotismus segítségével elejes...
... álomba hozatik. Ugyanazon éjjel földig leég...
... az illető ház s hősünk a külvilágra nézve...
... eltűnik; hypnotikus állapotában 113 évig...
... marad a földalatti szobában, mikor is Kr...
... után 2000. évben véletlenül felfedezik a föld...
... alatti szobát, hősünk felébred s egykori...
... menyasszonya dédunokájának házában találja...
... magát. Végül 113 év múlva oltárhoz vezeti...
... egykori jegyesének dédunokáját.

Ez az a keret, melyben Mr. Ballamy a...
... jövő ezred mintáallamát bemutatja.

E mintáallam evolúciója, e társadalmi...
... ujjalakulás kezdete s lefolyása a követ...
... kező módon ment végbe: Ama 113 év alatt...
... (1888—2000), melyet hősünk átaludt, az em...
... beri társadalom egy békés forradalmán ment...
... keresztül, úgy hogy midőn felébred, azt hiszi...
... hogy a menny lekerült a földre, minthogy...
... általánosan uralkodik a birtokközösség, az...
... egyének társadalmi egyenlősége s az európai...
... gazdasági önállóság teljesen megszűnt. Min...
... denki, még a legszegényebb kőmives és nap...
... számos, valamint a mosóné is, oly lábon élnek...
... mely legalább is 1000 font sterlingnyi évi...
... jövedelmet tételez fel. Szegénység, tudatlan...
... ság és háború eltűntek a föld színéről; sa...
... badság, egyenlőség és testvériség léptek hely...
... helyre s ezek képezik az államformának s a...
... társadalomnak egyetlen alapelveit.

Ez az új Utopia nem egyszerűen, nem is...
... forradalmi átalakulások következtében kelet...
... kezett, hanem lassan, de biztosan fejlődött ki...
... jelen korunk gazdasági és társadalmi tenden...
... tiáiból.

Eppen a modern gazdasági élet legna...
... gyobb kinövésai, a közveszélyes töke-szövet...
... kezetek, mint „ringek“, „monopolok“, „car...
... tellek“ stb. képezik Mr. Ballamy művében a...
... jövő ezred államának alapját. A nagy ellent...
... állás ugyanis, melyet e gazdasági tényezők...
... a nép szava által követelt socialista állam

ellen eleinte kifejtettek, csakhamar megtö...
... tett. Saját fegyvereikkel verettek le. Az...
... állam vagy a társadalom ugyanis szerencs...
... sen létrehozta az összes nemzeti vagyon con...
... solidatióját. Ily körülmények közt, hogy t. i...
... a nemzeti vagyon egy kézben összpontosult...
... megszűnővén az ellentét a birtokok és bir...
... tokatlanok közt, s mindenki kivétel nélkül...
... kész lévén a közjónak szolgálni: természet...
... en nem lehetett nehéz az összes ipart és...
... kereskedelmet egy syndicatusknak adni át...
... mely az egész nemzetet képviseli s a köz...
... előnyt köteles szem előtt tartani.

E mintáallam lakosai az általános egyen...
... lőség és boldogságról táplált álmaikat meg...
... valósítva látják s mindinkább közelednek a...
... culturalis fejlődés elképzelhető legmagasabb...
... fokához.

Éppugy, miként a töke-szövetkezetektől...
... ellettek a közhasznú syndicatuskat, egysz...
... mind a létezett általános hadkötelezettségből...
... is hasznos tanúságot merítettek s értékesít...
... ták azt cselejkajra, t. i. a mintáallamban min...
... den felnőtt egyén — férfi és nő egyaránt —...
... a modern industrialismus szolgálatába áll. A...
... 21. életétől a 45-ik évig kivétel nélkül az...
... állam minden tagja az ipari hadseregbe tar...
... tozik s munkáját a közjónak szenteli. Élté...
... nek 6. évétől a 21. évig a közállam költségén...
... neveltetett; 21. évétől 24. évig közönséges...
... munkásnak vagy kiegészítőnek alkalmaztatik...
... Élte 25. évében aztán tetszésre bízatik, hogy...
... valamely foglalkozás-nemet választasson...
... magának, melyre hajlamot érez magában. S...
... bármily foglalkozási nemet is választ, socialis...
... egyenlősége többi embertársaival semmi vál...
... tozást sem szenved. Mindenki ugyanolyan bért...
... kap, ugyanazon jövedellemel bir, vagyis...
... jobban mondva — minthogy se pénz, se díj...
... se napszám, se bér vagy bármí nemű fizetés...
... nem létezik — mindenki egyforma hitelben...
... részesül. E hitel magasságát az állam jöve...
... delméből allapítják meg; vagyis az év elején...
... az állam összjövedelme az állam összlakos...
... ségának számával elosztva, adja meg az...
... egyes egyén hitel-magasságát. E nyit hitel...
... aztán minden üzletben, magasinban stb. meg...
... kapja, amire szüksége van s a mit kíván —...
... bármikor. A 45 év elteltével mindenki meg...
... tette köteleességét az állammal szemben, s e...
... től kezdve élte hátralevő részét szórakozás...
... nak, tanulásnak vagy nyugalomnak szentel...
... heti.

Ily módon az életere és a teremő erő...
... kihasználása rendszeresen szabályoztatik s...
... ezáltal szegénység, nyomor, inség megszűnik...
... a hazugság, csalás, bűnök, alakoskodás, hum...
... bug, s ámitás elvesztik létjogosultságukat...
... mert hisz nincs ok, nincs meg az egymás...
... elleni küzdelem kényszere, mely e bűnöknek...
... egyedüli tápszere.

A közönséges munkás, vagy napszámos...
... gyermeke ugyanolyan nevelésben részesül, mint...
... a királyé, s a testületi tevékenység követ...
... kéztében mindenki oly luxusnak örvend...
... melyért a mostani államszervezet leggazda...
... gabb polgára is megirigyelhetné. Az önzés...
... teljesen kivész azon közszellem folytán, mely...
... ez ideális állam minden lakosát betölti, s...
... minthogy nem kell hosszen félni a hirtelen el...
... szegényedéstől és nyomortól: a béketlenség...
... elégedetlenség irigység és gyűlölet nem bir...
... nak talajjal. Ezek helyett az államalkotó s...
... államfentartó erőnyek fejlődnek ki: kötele...
... ségtudás, erkölcsi kifogástalanság s bölcs...
... igazságérzet.

Hasonlitsuk össze a jövőndő mintáal...
... lammal a mai állapotokat — és sajnálni fog...
... juk, hogy a szép álomból ily rideg valóra...
... kell ébrednünk.

Apróságok.

Kétes híz elgés.
— Nem lehet tagadni ha nagy ur, hogy
minden hülyg rajong a katonákért.
— Valóban híz elgés, asszonyom!
— Betőlük válik a legjobbj téj.
— De, asszonyom!
— Kétségtelen, mert ők már hozzá van...
nak szokva az engedelmesseghöz.

Rossz fizető.

Agy kereskedőnél egy magasabb ál...
lásu ur, ki igen rossz fizető volt, nagy me...
rendeletéket tett; 8 nap múlva elvitte a...
kereskedő a számlát.
— Azt hiszi hogy megszököm? — mon...
dult rá a megrendelő.
— Nem, uram — válaszolt a kereskedő
— de nekem kell megszöknöm, ha senki sem...
fizet és ezért kérek pénzt. A vevő nevetett...
és fizetett.

Városligetben.

Vasárnap este. Óriási tolongás. A csalá...
dok ostromolják a koczikat, a melyek ször...
nyű kevés számmal vannak. Az alkalmazot...
tak nyugodtan szemlélődnek.
— Roppant nép tömeg! — morog egy...
kocsis nyugodtan. Attól tartok,
hogy keves lesz a kocii.
— Dehogy, mormog még nyugodtabban...
az ellenőr; kocii van itt elég, csak a közön...
ség sok egy kicié.

Husárok.

Megállapítva s bejelentve 1890. június...
11-től június 18-ig.
36 kr. Rác Györgynél meszena-utca,
Bacsó Jánosnál Arok-utca 676. sz. Bencez...
Józsefnál Árok-utca 687. sz. alatt.

38 kr. A mézáros társaságul Csapó...
utca 240. mester-utca 3655. Kut-utca 2323...
és Könyök-utca 574 sz. a.
40 kr. Rác Györgynél Czepléd-utca...
2599 sz. alatt. csapó-utca 358. sz. a.
44 kr. ifj. Ungvári Andrásnál Piac 1...
sz. székben, czepléd-utca 55. deqő-n. 125. sz...
a társaság 18 székében.
48 kr. a h á r o m izraelita mézár...
székben a piczon.
Jegyzet ifj. Ungvári András három székében...
1. kiló hus nyomtaték nélkül 8 krral...
drágább.
Debreczen, 1890. június 10.

Sertéskereskedelmi csarnok.
Budapest-Köbányán.
Köbánya, jnn. 10. könnyű áru keresett.
Magyar urasági öreg, nehéz 41—42 frt, fiatal...
nehéz 43½—44 frt. — fiatal közép 44—45 frt...
fiatal könnyű 45—46 forint. — közönséges (sze...
deti) nehéz 44—45 frt, közép 44—45½ frt...
könnyű 44—45 forint. Romániai, bakonyi, át...
meneti nehéz — forint, közép — frt...
könnyű — forint, eredeti (Stachel) nehéz...
— frt, közép — frt. Szerbiai nehéz...
44—45½ frt, közép 44—44 forint, könnyű...
42—44 frt. Hízó egy éves — frt, hízó két...
éves makkos — frt, tengeris — frt...
Sertés létszám június 8-án volt készlet...
166,544 drb, június 9-én felhajtott 1108...
drb, elszállított 1641 drb, június 9-én...
maradt készletben 166,011 drb sertés.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Kerezag Vilmos.

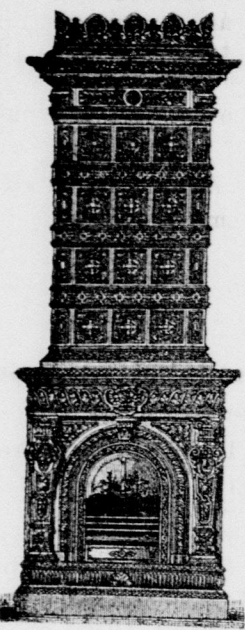
Naponként friss
legfinomabb
Kárpáti tea-vaj
kapható
a központi tejszarnokban
kilója 1 frt 20 kr.

Arvácska batistok
minden színárnyalatban
kaphatók
Kizárólag
Kunz József és Társa
CZÉGNÉL
DEBRECZEN, kistemplombazár.

Kiadó bolt és lakás.
A czepléd-utczai 2151. szám alatti...
bolt és folytatólagos földszinti lakosz...
tály 1890. június 15-től több évre bérbe...
adatik. A lakás azonnal is elfoglalható.
Értekezhetni KARDOS LÁSZLÓ üzle...
tében.

Mödlingi
CZIPOGYÁR
Legolcsóbb bevásárlási forrás!
Legnagyobb választék mindennemű
ozipő árúkbán
nők, férfiak és gyermekek...
részére.
A legdivatosabb alakban, legjobb...
anyag és legolcsóbb árak.
A gyári árak gyártmányunknál, tud...
valevőleg a talpa be vannak vésve.
Raktárom : N-várad-utca 2130.
Miskolczy-féle ház, a megyeház mellett.
Javitások jutányos arban efo...
gadttanak.

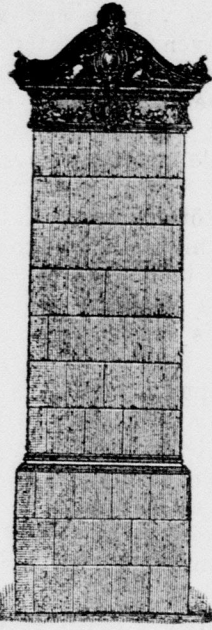
HONI GYÁRTMÁNY.

Az „Eperjesi Népbank“
kályhagyára,

mely a legújabb időben Eperjesen épült s a külföldi gyárak mintájára a mai kor igényeinek megfelelőleg tetemes költséggel rendeztetett be, azon kellemes helyzetben van, hogy az elsőrangú külföldi gyárak módja és mintái szerint készített hazai gyártmányaival a fokozottabb igényeknek is, még pedig a külföldieknek jutányosabb árakon megfelelni képes.

Miért is igen jó minőségű és izlésteljes kivitelű

cserép kályhájának

nagyobb választékát és készletét felállításával vagy anélkül a t. cz. közönségnek távolabb fekvő vidékekre is, megvételre ajánlja.

A minták megtekinthetők az árjegyzékek kaphatók és megrendelések tehetők **KOVÁCS GYULA** vaskereskedő úrnál Debreczenben, Nagyjú-utca szegletén, a „Bika“ szálloda mellett vagy Eperjesen a tulajdonos

Eperjesi népbanknál.

!! Megérkezett !!

az ásványvizek királya

A BORSZÉKI VIZ

friss töltésben folyton kapható. Helyben az egyedüli lerakatban

CSANAK JÓZSEF ezégnél,

valamint minden fűszerkereskedésben és mint „borszéki fröcs“ az összes vendéglőkben.

A legjobb és legolcsóbb ásványviz

!!! HAZÁNK VIZE !!!

Kellemes üdítő ital.

Az országszerte különösen kedvelt

Szolyvai vizből,

rendszerint minden héten friss töltés érkezik Debreczenbe, mit a fogyasztó közönség szíves figyelmébe ajánl.

A szétküldési igazgatóság

German J. Arthur.

Főraktár Debreczenben **CSANAK JÓZSEF**

kereskedésében, ezenkívül kapható minden fűszerüzletben és vendéglőkben.

Eladó birtok.

H.-Pályi határában a nagylétai utra nyúló 193 hold új irtású tanyaföld szabadkézből eladó, Bővebb értesítés nálam nyerhető.

Dr. BAKOS IMRE, ügyvéd.
(Piacz-u. Vecsey-ház.)

4733.

1890.

Arverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, miszerint a város tulajdonát képező holdai csapszék és az ehhez tartozó 6 hold föld, a folyó 1890. évi október 1-től, 1892. évi december 31-ig terjedő időre, tehát 2 évre és 3 hónapra a városház nagy tanács-termében folyó 1890. évi június hó 25-ik napján d. e. 10 órakor, a városi számvevő hivatalban megtekinthető feltételek mellett nyilvános árverés útján haszonbérbe fog adatni.

Miről az árverelni óhajtok azzal értesítettnek, hogy a 401 frt kikiáltási ár 10%-kát bánatpénzül az árvereltető bizottság kezéhez készpénzben letenni tartozik. Debreczen, 1890. június 9.

A VÁROSI TANÁCS.

Bámulatosan hat.

CZERNY „TANNINGENE“

Legújabb, ólom nélküli, ártalmatlan egyedül
legjobb

hajfestőszer

haj és szakál, ugymint szemöldökfestésre, melylyel a legegyszerűbb módon és csak egyszeri használatnál a haj ugyanazon biztos, szép és fényes barna vagy fekete természetes színt visszanyeri melylyel az öszülés előtt bírt; a színt szapannal mosás és gőzfürdő sem változtatja. *Ára 2 frt 50kr.*

CZERNY EREDETI

„keleti rózsateje“

törvényesen védve.

(Original Orientalische Rosenmilch.)

a bőrnek igen finom, vakító fehérségű és oly

fiatal friss színt

kölsönöz,

mely más szer által el nem érhető, kitűnő még májolt, szeplő, bőrpattanás, nem szép arcszín és napsütés ellen, eltávolítja a bőrnek tisztátalanságát, minden sárga és barna arczint és egyidejűleg alkalmas minden testrésze, feltétlenül ártalmatlan. *Ára 1 frt. Balszamszappan hozzá 30 kr.*

Czerny J. Antal, Bécs, I., Wallfischgasse 6

a cs. k. udv. opera közelében.

Vidéki megrendelések utánvét mellett pontosan eszközöltenek.

Raktár Debreczenben: Dr. Rothschnek V. gyógyszerész úrnál. **Miskolczen:** Dr. Hercz Mór gyógyszerész úrnál. **Ungvárt:** Hoffmann Béla gyógyszerész úrnál. **Kassán:** W andraschek Károly és Megai Gustáv gyógyszerész úrnál. **Szegeden:** Barsay Károly gyógyszerész úrnál. **Aradon:** Eliás Ármán illatszerezsnél. **Temesvárott:** Stefan J. Tarcsay (Apothek zur Marienhilf Fabrik) Budapest Török József gyógyszerész úrnál, Király-utca 12 sz. Csak akkor valódi, ha Czerny J. Antal névvel van aláírva.

Szíveskedjék e hirdetést esetleges szűkségetek fedezésére véteget kivágni, mintán ritkán jelenik meg.

Egy 4 ló erejű

járgány

cséplővel együtt

eladó.

Széchenyi-utca 1774. sz. a.

Arlejtési hirdetmény.

A székellyhidi izr. egyház közgyűlése egy új imaház építését határozván el, erre árlejtés hirdettetik, melyre pályázni szándékozóknak 500 forint óvadék letét mellett — készpénz vagy állampapírokban — ezennel meghívotnak.

Az árlejtés zárt ajánlatok után 1890. június hó 15-ik napjának délután 3 órakor Székellyhidon az izr. iskola helyiségben fog megtartani.

A feltételek megtekinthetők az egyház pénztárnokánál Berger Mór úrnál; a jóváhagyási jogot az egyház magának tartja fen.

Kelt Székellyhidon 1890. június hó 8.

A székellyhidi izr. egyház előljárósága.

Női bántalmak ellen

kiváló orvosok ajánlják a

„Budai Victoria fürdősót“

Főraktár

Geréby Fülöp úrnál
Debreczenben.

Orvosi vélemények:

Budapest, 1884. június 16. án.

Dr. TAUFFER VIIMOS egyet. tanár, (a nőgyógyászat ny. r. tanára) Budapest: A budai Victoria söt fürdők előállítására a kordán ugymint magánykorlatomban gyakran alkalmaztam kitűnő eredménynyel.

Budapest, 1881. május 15-én.

Dr. KEZMARSZKY TIVADAR egyet. tanár, (a szülészeti kóroda igazgatója) Budapest: A Victoria budai keserű sóval készített fürdők kórodámon ismételve kitűnő eredménnyel alkalmaztattak a női nemi szervek idült lojbai mellett fennálló izzadmányok eseteiben.

Budapest, 1881. március 6-án.

Dr. ELISCHER GYULA egyet. m. tanár, Budapest: Tapasztalataim arra utalnak miszerint a Victoria só kitűnő hatásának bizonyult:

1. a méh nyákhártyája és izomrostjainak idült lojbai és tultengésnél.
2. a havazás nehéyei és rendelleneségeinél,
3. a méh mögötti és körülötti kötőszövet idült lobjánál nemkülönben a méhhashártya lobos izzadmányainál, végre
4. méhrostdaganatoknál.

A Debreczeni Ellenőr könyvkötészetében

mindenféle diszes és egyszerű

K Ö N Y V K Ö T Ö I

m u n k á k

gyorsan, pontosan és jutányos árban elkészítettnek.